

Sanastotyö tietojärjestelmätyn tukena

Sanastokeskuksen 35-vuotisjuhlaseminaari
Kohti tulevaisuuden sanastotyötä
29.10.2009

Ulla.Poutiainen-Lindfors@Evira.fi

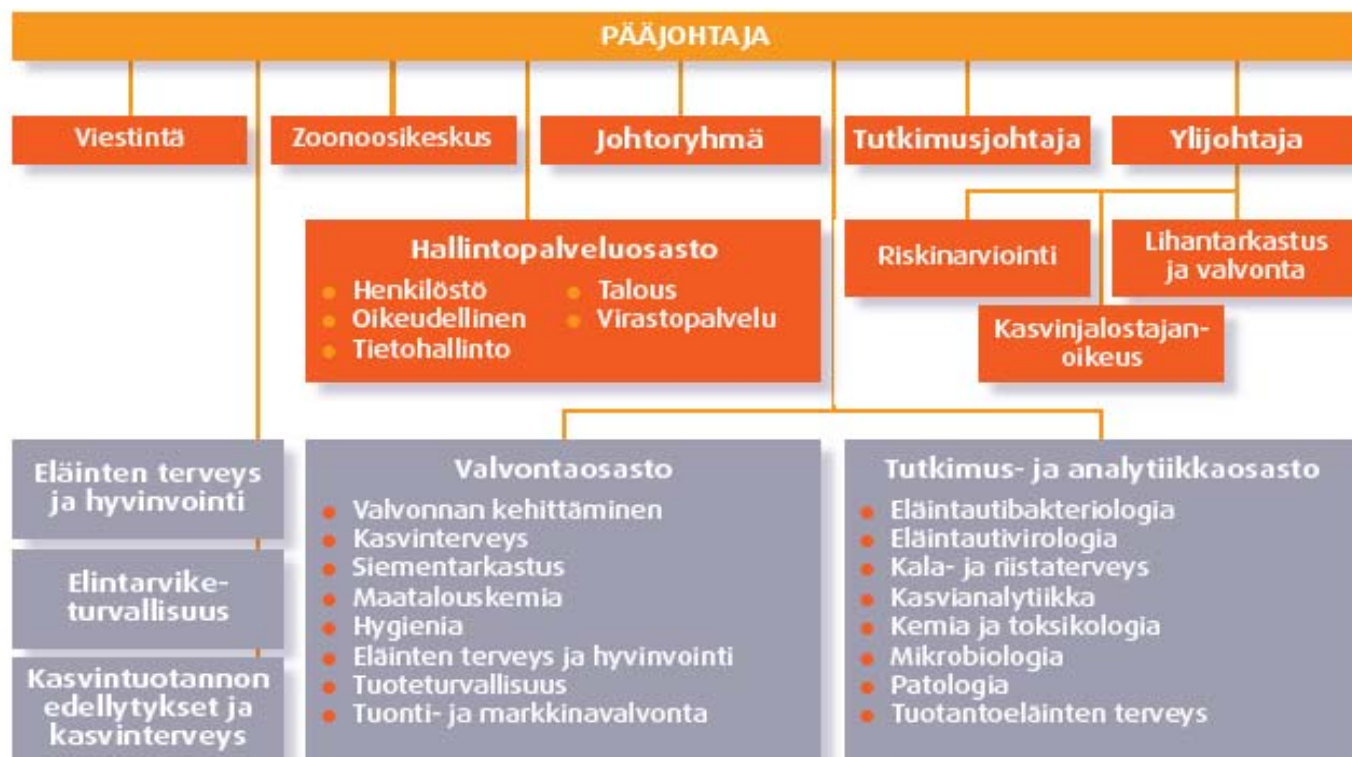
Yhtenäisen termistön merkitys korostuu

- Organisaatioiden yhteenliittymissä
- Eri viranomaisten koordinoinnissa
- Valvonnan ohjausta yhtenäistettäessä
- Toiminnan tehostamisessa
- Tietojärjestelmissä

Organisaatioiden yhdistyminen

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran organisaatio

Eri viranomaisten koordinointi ja ohjaus

Uusin askelin eteenpäin

Toiminta-ajatus

- Evira varmistaa tutkimuksella ja valvonnalla elintarvikkeiden turvallisuutta ja laatua sekä kasvien ja eläinten terveyttä.

Visio

- Evira on asiakaslähtöinen, laajasti arvostettu tutkimuksen ja valvonnan edelläkävijä ja vaikuttaja.

Arvot

- Asiantuntijuus, palveluhenkisyys, eettisyys, innovatiivisuus

Elintarviketurvallisuusorganisaatio

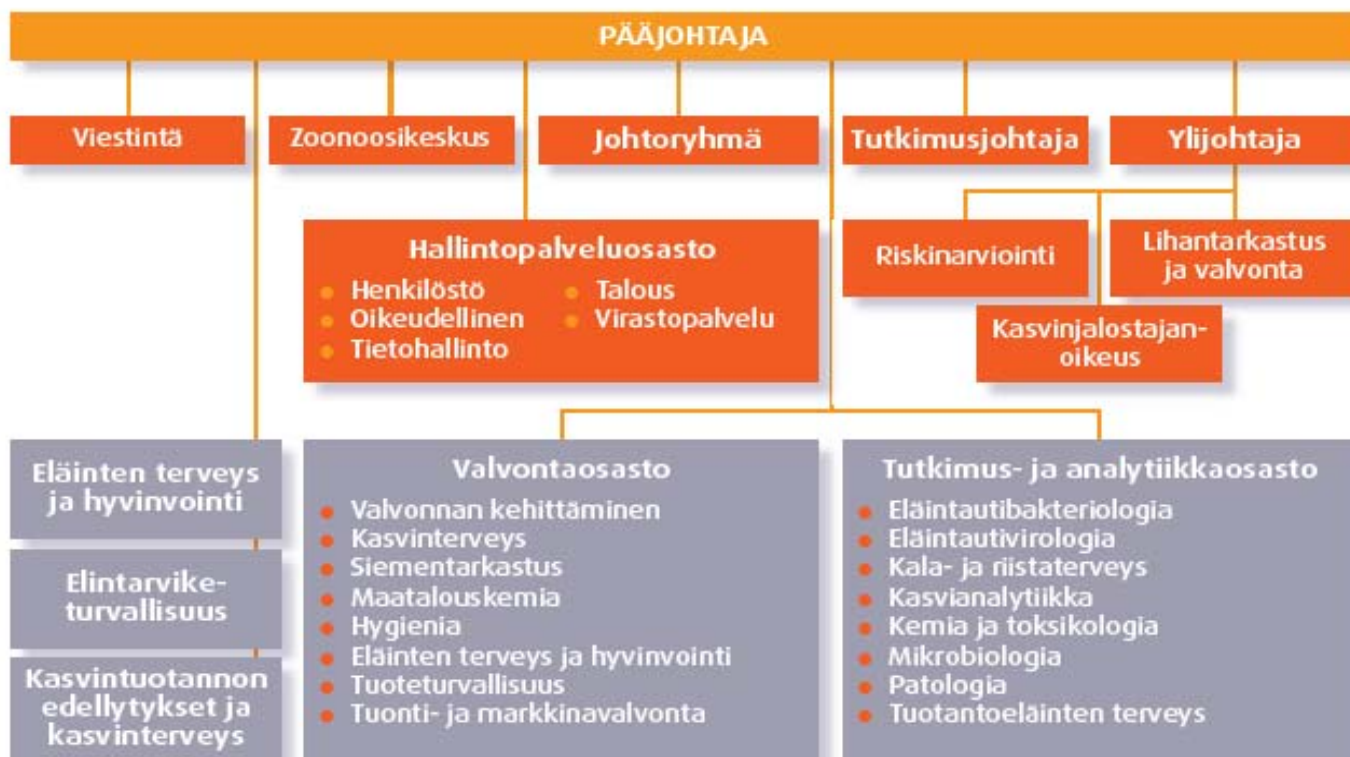
Tietojärjestelmät

Tietojärjestelmäyhteistyö

- Eviran sisäinen
  - EY-säädösten edellytys, että valvonta on suunnitelmallista, riskinarviointiin perustuvaa ja sen seuranta, analysointi ja siitä raportointi yhteneväistä
  - Kolmen ison sektorin toimintakulttuurit yhdistetty
- Hallinnonalan yhteistyö (MMM)
  - Esimerkiksi elintarvikkeiden turvallisuuden ja maataloustukien valvonta ovat lähtökohdiltaan kovin erilaisia, mutta valvottavat kohteet osin samoja
- Ympäristöterveydenhuollon ohjaus kolmen hallinnonalan kesken (MMM, STM ja TEM)
  - Aluehallinto
  - Paikallishallinto

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran organisaatio

Ympäristöterveydenhuolto - kunnan tehtävien kirjo on haaste ohjaaville viranomaisille

Ulla Poutiainen-Lindfors
29.10.2009

Kunnista kerättävien tietojen järjestelmät

- Valvontakohdejärjestelmä (sanasto tehty)
- Valvontatietojärjestelmä (sanasto viimeisteltävänä)
- Ympäristöterveydenhuollon eri sektoreille omat järjestelmät, jotka sovitetaan yhteen

Kuntien valvonnan ohjaus ja koordinointi

- Kuntien itsehallinto
- Seurantajärjestelmien ja tietojärjestelmien kehittäminen
- Kolmen ministeriön ja kolmen keskusviraston ohjauksen ja toimintakulttuurien yhteensovittaminen
- Toiminnan tehostaminen sekä kuntasektorilla, valtionhallinnossa että näiden välillä

Havaintoja matkan varrelta

- Eri hallinnonalojen säädökset käyttävät termejä eri tavoin tai määrittelyt ovat tekemättä
- EY-säädöksistä kääntäminen tuonut haasteita
- Sanat loppuvat suomesta kesken – onko eurooppalainen hallintokulttuuri kehittyneempää kuin Suomen?
- Esimerkkejä:
  - Tarkastus vs. toiminnan tarkastaminen eli auditointi,
  - Riski ja vaara
  - Päätös
  - Suunnitelma/ohjelma (*plan/program*)
  - Seuranta (*follow up, monitoring*)

Esimerkki alkutuotantopaikka valvontakohteena:

- **Elintarvikevalvonnassa** lähtökohtana on kaikkien kohteiden valvonta toiminnasta aiheutuvien elintarviketurvallisuusriskien näkökulmasta
- **Maataloustukien valvonnassa** lähtökohtana niiden alkutuotantopaikkojen valvonta, jotka hakevat tukia
- Toisaalta elintarvikevalvonnassa valvontakohte voi olla myös jokin **tuote**

Esimerkki yhteisen valvontaprosessimallin luomisesta elintarvikevalvontaan ja luomuvalvontaan

- Termi **päätös** johti eri sektorien ihmiset ajattelemaan eri asioita johtuen toimintatapojen erilaisuudesta
  - Luomuvalvonnassa jokaisesta tarkastuksesta tehdään päätös, jonka osana on tarkastuspöytäkirja
  - Elintarvikevalvonnassa tarkastuksesta laaditaan tarkastuspöytäkirja ja virallinen päätös tehdään vain niissä tapauksissa, jolloin toimijaan kohdistetaan hallinnollisia pakkokeinoja

Haasteet

- Lainsäädännön kirjavuus
  - EY-säädökset ja niiden käännökset
  - Eri hallinnonalojen säädökset
- Hajanainen viranomaiskenttä
  - Erityisesti itsehallinnolliset kunnat
- Toimintatavan muutos
  - Manuaalisesta tiedonkeruusta sähköisiin järjestelmiin
- Vakiintuneiden termien kirjo
- Uudet käsitteet, joilta puuttuu suomenkielinen vakiintunut vastine

Sanastotyön hyödyntäminen

- Sanastotyötä tehtäessä on törmätty useisiin toiminnan epäloogisuuksiin
    - Korjaukset on voitu tehdä sanastotyön avulla
  - Valvontaohjeiden laatiminen paranee, kun käsitteet ja niiden suhteet on määritelty
    - Samalla seuranta ja analysointia voidaan yhdenmukaistaa
  - Tietojärjestelmien käytön ohjeistamisen korvaamaton apuväline
- Koordinaatio erityisesti kuntien valvonnan osalta on parantunut
- Sanastotyö on toiminut apuna jo sanastoja laadittaessa
- Järjestelmän käyttäjät hyötyvät selkeämmistä ohjeista

**Onnea ja menestystä 35-
vuotiaalle Sanastokeskukselle!**